

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
 Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
 Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arbid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. măcelarilor Nr. 45.
 Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
 rândul cu litere garmond.

Monografiile satelor noastre.

Serierea de monografii comunale și bisericești este astăzi o chestie dintre cele mai arzătoare. Administrația ne schimbă numele comunelor; matricula civilă ne schimbă numele de familie; comasația aduce cu sine schimbarea numirilor din hotar; legile țării ne schimbă felul de învățământ de până acum și pe alocuirea ni se închid școlile; curentele moderne — aproape toate dușmănoase instituțiilor noastre, — produc schimbări chiar și în viața noastră religioasă-bisericească; semidoc-tismul, care tot mai mult se întinde pe satele noastre, ne strică graiul; Jidanii cu zdrențăriile lor ne schimbă portul, așa, că în curând ne vom trezi în o lume cu totul nouă, care foarte puțin va mai sămăna cu cea de astăzi, și mai puțin cu viața noastră din trecut.

În fața acestor stări regretabile, nouă, celor ce ne zice lumea *conducători ai poporului*, nu ne-ar fi ertat să rămânem nepăsători, ci dacă nu ne mai stă în putință de a abate viața în alvia pe care a curs până acum, cel puțin atâtă mai putem face, ca să adunăm la oaltă toate semente și sfărâmăturile unei vieți românești, care pe multe locuri se apropie de apus, ca cel puțin în felul acesta să mai putem fi de folos celor ce ne vor urma nouă. Să nu ne mai tot îndemnăm unii pe alții — prin articole chilometrice — la scrierea monografiilor, ci să le scriem odată, bine, rău, oricum, numai să le avem. Luerul de căpetenie e, ca toate însemnările, toate datele istorice și toate descrierile să fie *exacte*. Având odată întreg materialul adunat, se va afla apoi și bărbatul vrednic și priceput, care din miile de frânturi să ne dea un întreg frumos, o icoană a vieții noastre, care până astăzi ne lipsește.

Și asta să fie acum, nu mai târziu! E porunca vremilor de astăzi.

Nu delă mine pornește aceasta idee. Sunt ani, de când tot scriem la proiecte și tot ascultăm indigestări, dar de făcut, aproape nimic. În toamna asta cetisem un articol, al păr. *I. Podea*, în care se cerea, ca forurile noastre bisericești să impună preoții această sarcină, nu tocmai din cale afară de grea, și acumă vedem, că în rapoartele conferințelor de până acumă nu se face nici pomenire de această propunere serioasă. Suntem dar tot acolo, unde am fost și mai înainte: la nimic.

Și monografiile comunelor noastre nu sunt tocmai de așa mic interes, după cum vorbim despre ele. O monografie bună, scrisă în itelesul poporului, astăzi e o adevărată biblie, o adevărată faclă luminațoare și povăzuitoare pe toate căile cele bune a poporului pe care îl privește.

Am înaintea mea „Monografia comunei *Săcudate*“, scrisă de preotul *I. Podea*, care mai naște de a da sfaturi altora, lucră însuși. Și în monografia asta nu admir mulțimea datelor istorice, despre trecutul comunei, bisericilor și școlii, ci felul cum a știut autorul să le expună, așa, că totul îți pare ca o povestire dintre cele mai alese. Și nici paciința autorului de a descrie viața, obiceiurile, starea materială, sanitară, morală și culturală, până la cele mai neînsemnate amănunte, ci felul cum explică înrădăcinarea și urmările unor păcate, și cum știe sfătui și convinge, fără a supăra pe cineva. Aceasta este cea mai aleasă parte a monografiei acesteia, care din cele de până acumă lipsește.

Iată câteva exemple.

La pagina 24-25, după ce ne spune, care a fost cauza înființării școlii de stat, și că a noastră are școlă de stat, urmează: „Oh! dacă ar fi știut strămoșii nostri, ce ticăloși și nemernici vor fi urmașii lor,

ce bucușoși și-ar fi făcut și ei niște căsuțe, să aibă unde își pleca capul, din piatra și cărămida aceea, adunată cu chin și cu năcaș, care e pusă în zidurile școlii. Și noi ne batem joc de gândurile lor atât de sfinte! Și dacă e așa, au doară vom putea ispăși păcatul cu una cu două? O, nu! Nu este păcat, care să nu se răzbune, și pentru acest păcat al nostru noi încă va trebui să fim pedepsiți. Vor veni asupra noastră blăstemele fiilor și nepoților nostri, atuncea când nu vor mai avea un loc, unde să învețe cel puțin a se ruga în limba maicii lor. Amar și vai vouă, celor ce nu grijiți de biserică și școală, și le lăsați să piară, căci din peirea lor urmeză peirea noastră, și rușinea numelui nostru, care va rămânea pe veci“.

La pag. 60-61, vorbind despre folosul gazetelor, zice: „De acum înainte numai gazetele mai pot înlocui școala românească, căci ele ne mai spun cine am fost, ce suntem și ce vor fi. Gazetele ne sunt isvorul, din care ne mai putem stămpăra setea sufletească; ele ne chiamă la muncă și ne arată calea pe care să mergem.“

Aceasta ar fi chemarea școlii, dar bietul învățator de astăzi e îngrădit cu legi aspre și e silit a tăcea și acolo, unde inima i-ar da să vorbească. Să cetim dar gazete, cât mai multe și cât mai regulat. Ceice pot, — să-și trimită copiii și la școlile mai înalte dela oraș, iar la școala din sat să alerge toți, nu siliți, ci din dragoste, ca să învețe carte, căci „cine are carte, are putere“.

La pagina 33-34, după ce ne spune, cum anumiți oameni — între cari sunt și preoți, abuzând de nai-vitatea poporului, îl despoaie de bani, prin pascălie și slujbărie, și după ce ne amintește, că în urma pascălerilor și slujberilor mincișoși se stângere viața fără știință, își perd sufletele credință și trupurile sănă-tatea, — urmează iarăși sfatul:

„Sunt mincișoni, iubiți consăteni! nu mai credeți în fleacuri, ci fiți creștini buni, și oameni cuminți. Dacă sunteți bolnavi, cercetați pe doctor, doar și doctorii sunt lăsați de Dumnezeu, iar dacă aveți dureri sufletești, cercați a le vindeca prin împlinirea faptelor bune, prin rugăciuni și împărțire de milă, celor ce au lipsă de ea. Pascălia și slujbăria n'a mântuit încă pe nimenea, nici bine n'a făcut, nici un mic folos n'a adus. Acestea sunt ca o groapă, unde omul nu numai că își înmormăntează sufletul său, credința sa, ci și trupul și averea sa. În anii din urmă știți, că a bântuit în comuna noastră o boală grea între copii, așa, că s'au prăpădit aproape toți. Dacă acești slujberii și pascăleri, sunt atât de meșteri, pentruce nu au venit cu pascăliile lor, ca să facă se înceteze boala? Pentruca sunt cei mai nepu-tințioși, cei mai fără credință și fără știință oameni, cari nu știu altceva decât să înșele“, etc.

Iată dar, că preotul *I. Podea*, pe lângă că cuprins în căteva capitole istoria comunei sale natale, pe lângă că ne dă o frumoasă icoană despre viața dela sate, a dat consătenilor săi și multe și sănătoase povește, pe cari totdeauna le vor avea cu ei.

Monografia aceasta fie spre laudă autorului și nouă spre indemn. Iar Preav. Consistor cred, că va impune tuturor scrișul monografiilor comunelor noastre, căci prin aceasta s'ar face un foarte mare serviciu intereselor noastre românești. *I. M.*

Din parlament. În ședința de ieri a dietei s'a terminat discuția pe articole asupra bugetului ministerului de internă. Astăzi se discută, probabil, bugetul ministerului de justiție. Ca toate oă votarea bugetului se face destul de repede, guvernul va cere totuși indemnitate, pe o luvă, ca se fie asigurat pentru eventualitate, oă bugetul na e votat întreg până la finea anului.

FOIȘOARĂ.

Legeții și inchișitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania,

de *Dr. A. Marienescu.*

(Urmare.)

e) La 1520 Mihail episcopul catolic al Milcoviei scrie papei Leo X., că diecesa Milcoviei fiind foarte estinsă și dansul neavând preoți de mir destui, ca să administreze bisericile, a fost silit să numească în funcțiuni de preoți și persoane din clerul religios, din cari unii erau apostatați, alții ucigași și alții afurisiți (anatemizați) și a făcut-o din motiv, ca religiunea catolică să nu sufere. De aceea papa Leo X. autorizează pe episcopul Mihail al Milcoviei, ca persoanele acele să le poată absolve de păcatele lor și să-i poată promova în gradul de preoți, dar acest drept să nu se estindă pe întru totul care e supus autorității călugărului din Bacou. (Hurm II. 3, p. 326).

f) Dar Sașii, oameni înțelepți. La 1545 decanii bisericilor sășești din districtul Sibiului și al Țării Barsei (Brașov), cari se țineau și acum de episcopia Milcoviei se intrupesc la Mediaș cu decanii bisericilor din episcopia Alba-Iulia, și se declară de membri ai unui corp și ai unei singure religiuni, ai acelei *luterane*. (Hurm. v. II. partea 3 pag. 376). Și apoi la 1545 adunarea universității sășești

din Transilvania decide, ca să indemnă pe Jocuitorii orașelor și ai satelor, cari încă nu au primit religiunea *luterană*, să o primească și danșii. (Hurm. II. p. pag. 383).

Caprițiișii și ale Legatului pape, decanatele Sibiului și Brașovului să se țină de episcopia Milcoviei, în rezultatele lor s'au arătat neînțelepte, și pentru aceasta mișcarea, ca Sașii catolici să treacă la luterani, se vede începută din Sibiium și din Brașov.

21. Cătră fine și turcii.

Cu venirea turcilor în Europa, papa și-au făcut de lucru în contra lor, și pentru aceasta au cam încetat bulele și decretetele lor. Și popoarele din Ungaria și Ardeal au căpătat atare armistițiu din partea lor. Când au venit la 1241 tatarii în contra Ungariei, ereticii și șismaticii din Ungaria, Ardeal și Ungro-vlahia asemenea au căpătat cutare repaus de resuflare din partea papilor.

La 1570 papa Piu V. invită pe regele Poloniei, ca să induplece pe principele Transilvaniei să primească religiunea catolică și să trimită misionari capabili în Transilvania, ca pe de diferitele națiuni de acolo să le întorcă iară la vechia credință catolică. (Hurm. II. p. 5, pag. 690).

Tot la 1570 papa Piu V. roagă pe Sigismund August regele Poloniei să insiste pe lângă Ioan II. principele Transilvaniei, ca în țările sale să primească religiunea catolică, să o mențină cu constanță și să alunge de acolo pe ereticii străini. (Hurm. II. p. 6, pag. 691).

Ferdinand I. deja la 1551 primește Transilvania sub ascultarea sa.

La 1581 patriarhul Emanuel Ieremie dă ambasadorului imperial austriac, lui Sinsendorf adeverință, că națiunea grecească în imperiul turcesc se bucură pe deplin de libertate confesională. (Hurm. III. p. 1, pag. 62). Tot același patriarh Emanuel Ieremie dă adeverință nouă ambasadorului Sinsendorf, că turcii nu jignesc libertatea confesională a creștinilor. (Hurm. III. p. 1, pag. 63).

Acest adevr trebuia ca papilor și domnitorilor din Austria și Ungaria, Ardeal să le fie de exemplu, dar știm că ce legi au adus Ungaria și Ardealul în contra creștinilor de religiunea răsăriteană, — și că acele legi sunt inferioare celor turcești față de toți creștinii din răsărit. Isus Cristos a apărut pe creștinii săi de barbari; dar domni creștini nu au vrut sau nu i-au putut apăra în contra barbarilor.

22. De încheiere.

Trebue spus ceva despre materialul istoric publicat aci, ca să scoatem rezultatele.

Am studiat peste o mie de bule și decreete ale papilor — pentru diferite și specia'e chestiuni aparținătoare de istoria bisericească și națională a Românilor, și am aflat că în biserica noastră și la decanatul papilor de regulă e aserțiunea, că papa e următorul sfântului apostol Petru și că e vicarul sau locuitorul Domnului nostru Isus Cristos pe pământ, și de aci purcede puterea papilor asupra tuturor bisericilor ori de ce credință ar fi, în urmare de aci are papa toată puterea asupra ereticilor, șismaticilor și păgănilor.

(Va urma.)

Din tractul Târnava.

Sfințirea bisericii din Suplac.

Lepindea, 10 Noemv. 1911.

De o zi veselă s'a bucurat poporul nostru credincios din Suplac, din prilejul sfințirii bisericii celei noi de acolo, întâmplată în 6/19 Noemvrie a. c.

Parohia aceasta, până la ocuparea postului de paroh prin dl Nicolae Boieru, prezenta omului o iconă posomorâtă. Pe lângă disordinea în cele administrative bisericesti, pe lângă o stare materială slabă a poporului de aici, mai era și o mare neînțelegere și o învălmășală printre oameni. Ear biserica veche din bârne era în stare de plâns; și era aproape de necrezut, că acest popor se va putea îndrepta și se va putea scoate din marginea prăpastiei unde ajunsese.

Dar astăzi mulțămia lui Dumnezeu, pot zice, că prin lupta energică și cu tact din partea preotului lor actual Nicolae Boieru, cum și la îndrumările și sfaturile șefului tractual, P. O. Domn Nicolae Todoran, situația s'a schimbat, și astăzi ne mândrim cu case parohiale încăpătoare, și mai presus de toate cu o biserică pompoasă, cum rar se mai găsește pe valea Târnavii mici și care își umple sufletul de mândrie și mângâiere, căci e o podoabă această casă a Domnului, atât a comunei cât și a tractului nostru, corespunzând întru toate recerințelor moderne.

Sfințirea acestui nou Sion ni-a servit tuturor, cari am luat parte la ea, de o cerească bucurie și de o nobilă însuflețire.

Actul sfințirii a fost încredințat din partea Exo. Sale a înaltpreasfințitului Domn Arhiep. și Mitropolit Ioan Meșianu, distinsului asesor Consis., Prea Oa. Domn Mateiu Voileanu, care împreună cu șeful tractual Prea Oa. Domn Nicolae Todoran, încă de Sâmbătă, cu trenul de seară, au sosit în parohie. La gară preotul Nicolae Boieru, în cuvinte frumoase și bine chibzuite bineventează pe înalții oaspeți.

Îndată ce au descălecat, Preaonoratul mandatar cu șeful tractual și preotul local, au făcut vecernia și priveghierea.

Duminecă dimineața sunetul rugător al clopotelor, resonând până departe, peste dealuri și coline, des de dimineață cheamă pe fiii credincioși la momente de bucurie.

Preoții, 8 la număr, adică: Prea Oa. Domn mandatar Mateiu Voileanu, Prea Oa. Domn șef tractual Nicolae Todoran, preoții: Nicolae Boieru din loc, George Dănilă din Behnea, Iuliu Holdăr din Lepindea, Traian Popa din Coroiasămarțiu, E'ie Ioanovicu din Șoimuș și Iustin Teglariu din Desg, îmbracă sfintele odăjdii de sărbătoare, și se începe serviciul dumnezeesc.

„Mărire Treimeii celei de o ființă“ etc. resonă dintr'un glas duios, dulce și sonor, e glasul mandatarului. E semn, că s'a început sfântul serviciu. Se citește cele 3 evanghelii, după cari la cântarea: „Veniți să încununăm poporul Sionului“, se înouă biserica, iar rugetul ne zboară departe, la Părintele cel cereș, însoțit de rugăciunea:

„Doamne, scutește acest locaș plăcut al Tău de toate primejdii, de văzuții și nevăzuții vrăjmași, ear pe poporul Tău rămas pururea credincios condu-l pe căile Tale bune și frumoase.“

Se face intrarea în spațioasa și frumoasa biserică, poporul credincios dornic să vadă momentele cele sublime ce se desfășurau înaintea ochilor și umple biserica și cuprinde întreg spațiul.

Se servește prima liturgie, de preoții funcționi, sub conducerea mandatarului.

Forța și splendoarea actului de sfințire a fost frumoasă și instructivă cuvântare ocazională rostită de Prea Oa. Domn mandatar. Cuvinte din o minte luminată și inimă simțitoare și caldă au fost acestea, predate poporului în limba lui dulce și simplă, cu menirea de a ajunge carăș la minte și inimă. Am dori, ca vorbirea să se publice. (Am publicat-o întregă în numărul trecut, Red.)

A urmat apoi stropirea cu apă sfințită și angerea cu sf. Mir.

Țin a remarca, că la bucuria aceasta sărbătorească au sosit de bine a se prezenta și următorii străini de biserica și legea noastră, anume: Biserica reformată și unitară, prin preoții săi; antistia comunală, prin notariu și judele com., învățătorii dela școală de stat, precum și alți mulți străini.

După terminarea ceremonialului, ne-am întrunit cu toții la prânzul festiv, în sala școlii de stat. Un prânz bogat și bine pregătit, cu o primire călduroasă. Ca în toate locurile și la toate întrunirile de această natură, așa și aici n'au lipsit toastele. Primul toast l-a ridicat Prea onoratul domn mandatar, în sănătatea bunului părinte

Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu. Șeful tractual a totuși arii pentru mandatar; preotul Iuliu Holdăr, pentru șeful tractual; preotul George Dănilă pentru preotul local Nicolae Boieru, preotul Nicolae Boieru pentru comitetul parohial, preotul Traian Popa, pentru banii țelegere între naționalitățile și confesiunile din loc, notariul din Laslau Victor Comes pentru damele și domnișoarele prezente, iar preotul Iustin Teglariu, pentru poporul credincios din Suplac.

Așa s'a predat această casă sfântă Stăpânului ei, care tărie poporului Său va da!

Iuliu Holdăr
preot.

Sfințirea școlii din Sighișoara.

— Corespondență particulară a „Teleg. Român.“ —

Stimatele redactor! Având prilejul a zista Dumineca trecută, în 26 Noemvrie a. c. la o frumoasă serbare în orașul Sighișoara, la dorința mai multor fruntași de acolo, Vă trimit următorul raport.

Poporul nostru ortodox român de acolo, după numărul sufletelor aproape la 4000, se află într'un stadiu de progres îmbucurător.

Dovadă vie al acestui progres este și ridicarea noului edificiu școlar, situat în centrul orașului. Este o clădire modernă, igienică, precum s'a exprimat însuși dl inspector reg. de școale, un adevărat palat, care ar face onoarea oricărei comune bisericesti.

Multe jertfe s'au cerut desigur și la ridicarea noului templu de cultură, care a costat 44,000 coroane, nesocotind în această sumă materialul folosit din școala veche. Dar unde avem o bună conducere, se pot realiza multe lucruri spre binele obștei. În cazul de față meritul principal revine P. O. D. protopresbiter tractual Dimitrie Moldovan, care a ostenit ziua zi noaptea până când ideea trup s'a făcut. Laudă se cuvine și comitetului parohial, care a sprijinit pe dl protopop în năzuința sa nobilă, în fine poporului credincios, care prin zidirea școlii și-a impus o însemnată jertfă.

Actul sfințirii s'a îndeplinit prin P. O. D. asesor consistorial Lăzar Triteanu ca mandatar al înaltpreasf. Domn arhiepiscop și mitropolit al nostru Ioan Meșianu. Serviciul divin s'a început la 8 ore dimineața în vechea biserică din suburbiul „Cornești“, în raport cu numărul poporului foarte îngustă. A celebrat dl mandatar, asistat de protopopul Moldovan și preoții Ioan Muntean (Sighișoara), N. Stoicovici (Mălencrav), Ambrosiu Tătar (Hetur), Ioan Cristea (Șaeș) și capelanul Moldovan din Hendorf.

La finea slujbei înălțătoare de inimi dl mandatar a dat citire grametei arhieresti. Apoi impresionantul convoi, în frunte cu tinerimea școlară, popor, preoții slujitori urmași de inteligență și popor s'a pus în mișcare. În sunetul clopotelor și între frumoase cântări s'a percurat drumul dela biserică până sus la școala din cetate. Erau deja orele 12, când s'a început în sala festivă sfințirea apei.

La acest solemn act au luat parte și mai mulți onorațori, între cari dl vicecomite al comitatului Târnava-mare Dr. Iuliu Schaser.

S'au rostit două cuvântări: una din partea dlui mandatar despre însemnătatea școlii noastre confesionale, cu o interesantă reprivire istorică. Alta din partea protopopului, aducând mulțămia Preaven. Consistoriu pentru ajutorul de 7000 cor. votat școlii.

O elevă declamează și predă dlui asesor Triteanu un frumos buchet. În fine s'a stropit întreg publicul asistent cu apă sfințită. Trecând din nou prin toate salele de învățământ, locuința directorului și a învățătorilor, m'am convins și mai mult despre buna întocmire a școlii.

După o scurtă pauză a urmat banchetul la hotel „Transilvania“. S'a petrecut în bună voie până la orele 4 d. a. De sine înțeles că toastele n'au lipsit. Mai întâi a făcut dl mandatar pentru îndreptarea vișii a Excelenței Sale dlui arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu (Vă aclamări). Apoi a vorbit cu verva-i proprie protopresb. tractual D. Moldovan pentru dl mandatar Triteanu învățătorul Branea salutată pe inspectorul reg. dl Benedek, care răspunde imediat cu elogii la adresa șefului tractual. Parohul I. Muntean vorbește pentru Consistoriu, directorul școlar A. Stoicovici pentru dl protopop, Aurel Stoicovici înv. toastează în onoarea comitetului parohial în frunte cu prezid. Ioan Muntean. Dl Anastasiu Boiu, dirigentul filialei „Albina“ (Mediaș), ține un avântat toast pentru preoțime. Parohul Muntean scoate la iveală meritul arhitectului Letz. Protopopul Moldovan salutată pe oaspeții Reichardt căpitanul orașului și Gyöngyösi, directorul școlii de stat. Ambii domni răspund

în cuvinte calde la adresa poporului român. Mai vorbește parohul Ioan B. Boiu din Sibiu pentru poporul credincios, dorind a vedea înălțat și noul Sion românesc. Directorul Stoicovici mulțămeste tuturor în numele dascălimei. În fine după un cuvânt bineșimțit al dlui mandatar, masa se ridică între aclamări și acorduri dulci ale muzicii lui Gramé.

Seara la orele 8 s'a început producțiunea corals-estrală. Frumoasă și spațioasă sală din casa orașului e-a tiosită de lume: din Sighișoara inteligență și mult popor, arii oaspeți din Sibiu, Brașov, Odorhei, Mediaș etc. Mai întâi au cântat elevii școlii sub conducerea învățătorului Branea, un „Imn ocazional“, apoi s'a predat dialogul „Despre buna cuvântare“. Evii școlii s'au mai produs cu „Imnul untrăi“, iar publicul a aplaudat. După o scurtă pauză a urmat predarea comediei „Leac pentru soacre“. Diletanții Aurel Stoicovici (Nou Izvorean), doamna Valeria Stoicovici în rolul Anei, doamna Elena Mosora (Boldșu), doamna Bărsan (Petreanu), dl Ștefan Chelmen (Frunzesou) și dl N. Munteu (Dr. Crivăț) s'au achitat bine de rolurile lor. Publicul i-a răsplătit cu apuase și buche de flori. Mult haz a produs și comedia „Nunta țiganului“ de Eminul Suciu jucată de patru diletanți țerani. Cu piesa lui Vidu „Preste deal“ cor mixt și solo, esec. de tinerimea adultă din Sighișoara, programul s'a eshauriat.

Era aproape de miezul nopții, când s'a încins „hora mare și frumoasă“. A urmat bostonul, apoi iar dansuri naționale. În pauză au jucat 15 voinici frumoși costumați, cu mare efect călușerul și bătuta.

Astfel va rămâne ziua sfințirii școlii memorabilă pentru frații noștri de pe țărmul Târnavii. Să le ajute bunul Dumnezeu să s'ajungă tot mai mult prin cultură la putere!

Un oaspe.

Din protopresbiteratul Agnitei.

— Corespondență particulară a „Teleg. Român.“ —

În urele comine din protopopiatul Agnitei există din veche buna rânduială, că în fiecare an toamnă, după ce plugarii noștri adună toate rodurile de pe câmp — să face într'o Duminecă sau sărbătoare din luna Octomvrie sau Nov. rugăciune de mulțămia lui Dumnezeu, dela care vine toată darea cea bună și tot darul.

În Agnita s'a făcut această rugăciune în 26 Octomvrie, la sărbătoarea sf. Dumitra. În 8 Nov. s'a săvârșit ea apoi în Ilimbav.

Cu această ocaziune pâr. Ioan Alexandru în consonanță cu instrucțiunea pentru conferențele preoțesti, prin care să îndrumă preoțimea a să constituie în grupuri mai mari religioase, a invitat pe confrății săi în Chs. din comunele vecine Chirpăr, Fofaldea, Marpod, Noorihiu și A țina a să intruni pe ziua aceea la Ilimbav. Au venit 5 preoți, cari laolaltă au slujit Sf. liturgie în sobor, apoi o sfeștanie și Sf. Maslu.

La urmă pâr. Ioan Petrișor din A țina a ținut o cuvântare instructivă poporului adunat în spațioasa biserică, cu tema: „Tot cel ce lucrează pământul să va sătura de pâine, iar cel ce petrece în lene, în lipsă și sărăcie va fi!“

Această cuvântare a fost bine luorată și potrivită pentru poporul din Ilimbav, care de altcum este un popor muncitor, și ei împreună cu cel din Alține, prin preoții lor, au cumpărat moșia așa numită „Androchiel“ cu 95 mii cor. despre care luora înțelegând sașii din comuna vecină Marpod, au înbat pe vânzătoriu cu douăzeci (20) de mii peste cele 95 de mii cu cari îl înbaise românii, numai ca să o răpească din mâna românilor.

Acestia însă, ca să nu lase să ajungă moșia românească în mâna străinilor, au fost silți să dea și ei aceasta sumă.

Dar de oarece în anul acesta venitul moșiei nu a adas interesele după suna împrumutați — unii din poporeni au început a despera și a sejiului pentru povara ce li s'a impune, prin acoperirea deficitului și edificarea școlii ce are a să face la primăvară.

Pâr. Petrișor prin vorbirea sa i-a înbărbătat și înurețat, ca să s'a pună înbărbăteș la muncă mai rațională, și atunci moșia va aduce nu numai anuitățile ce au a le plăti, ci și un plus de câștig, și în viitoriu copiii lor vor fi mai ușurați de sarcoini și aruncouri.

Această cuvântare a făcut impresie bună asupra poporului. În fine se spune pâr. Petrișor, că slujba din ziua de astăzi s'a făcut drept mulțămia lui Dumnezeu pentru că le a păzit hotarul de vremei grele, și le-a dat roduri bune în acest an.

Tot odată le mai spune, că păstorii lor sufleteș, pâr. Ioan Alexandru, mai mulțămeste lui Dumnezeu și pentru aceea, că din darul său a împlinit 25 de ani lucrând ca zelos în viaa dlui, în parohia Ilimbav,

pentru înaintarea poporului său, sărbându-și astăzi așa zisul jubileu de 25 de ani.

Un paroh an mulțămeste păstorului pentru buna conducere de până aci, și-i dorește, ca Dumnezeu să-l țină încă mulți ani spre binele lor, cum a fost și până aci.

Pâr. Alexandru mulțămeste arătând, că la ceea ce s'a făcut — lucru bun — în comuna lor, a fost sprijinit și de frateșii acestei comine, pe cari îi roagă, ca și pe viitor să-i dea mână de ajutoriu, ca astfel lucrând în bună înțelegere și de aci înainte cu ajutoriu lui Dumnezeu să poată progresa pe calea cea bună.

După aceea ne-am întrunit la o masă comună, la care pe lângă preoții slujtori au luat parte mai mulți fruntași din comună.

La masă s'au ținut vorbiri frumoase din partea preoților, așa, că cei prezenți din popor au rămas mângâiați și însuflețiți.

Un participant.

Convocare.

Prin aceasta convocăm adunarea generală a despărțământului Sibiiu al Asociațiunii pe ziua de 20 Noemvrie (3 Decemvrie a. c.) în Sibiiu la 11 ore a. m. în sala festivă a muzeului Asociațiunii.

Adunării îi va premerge serviciu divin.

Programa:

1. Deschiderea adunării prin prezident.
 2. Raportul secretarului.
 3. Raportul cassarului.
 4. Alegerea unui comitet nou.
- Rugăm pe această cale pe toți p. t. membri ai Asociațiunii să binevoiască a participa la adunare.

Sibiiu, 13/26 Noemvrie 1911.
Parteniu Cosma Dr. A. Crăciunescu
prezident. secretar.

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Șarpotoc.

Sărbătoarea Sf. Arhangeli Mihail și Gavriil a fost de astădată pentru poporul român ortodox din comuna Șarpotoc, protopresbiteratul Sighișoarei, o zi de mare însemnată, o zi sfeștă de mulți ani, o zi de ba'zam mângâitor și întăritor, căci în ea s'a dat sublimii sale destinațiuni noua biserică gr. ort. română prin actul sfințirii.

Considerând numărul mic de 50-60 familii și starea sărăcăcioasă a credincioșilor noștri români, precum și lipsa de conducători vrednici în trecut și împrejurările nefavorabile actuale, și se umple sufletul de admirație în fața alipirii nefățărite și adevărate a poporului acestuia de credință și legea sa strămoșească și românească!

Cunoscătorul temeinic al trecutului și al împrejurărilor nefavorabile și detestabile bisericesti de aici de lungă durată, va trebui să aprobe constatarea, că pe acest mic popor numai o putere tainică și neînțeleasă l-a însoțit și l-a nutrit veacuri întregi în credința sa drept mărturisitoare, și că noul Sion cu adevărat se poate considera de rodul propriei credințe originale și neprihănite a credincioșilor noștri de aici.

Numărul considerabil al administratorilor parohiali, din cauza suspendărilor dese a parohilor nevrednici și serviciul de scurtă durată al acestora, ne arată în deplină lumină pe păstorii necorespunzători textului evanghelic ce se citește la utrenia Sf. Arh. Mihail și Gavriil, și pe turma lipsită de păstor, ce oarbează după pășune treburtoare singură prin munți.

Faptul, că planul pentru zidirea bisericii nu s'a putut executa în timp de 36 ani (1875) până acum, sub administrația parohului din vecini și toamă în timpul acesta de mare sumpete; că prin noua biserică s'a scos din folosință o biserică de bârne, construită la anul 1837 pe speșele credinciosului Ioan Pintea iarăși din cauze, că biserică de pe atunci se rușnese cu totul și preotul era indiferent, justifiă și comentează în deajzări constatările mele de mai sus.

Biserica cea nouă este o zidire frumoasă și din material solid, așezată în una din pozițiile cele mai frumoase și mai corespușătoare în sora mijlocul comunei.

Actul sfințirii l-a îndeplinit în calitate de mandatar arhiepiscopesc P. O. D. protopresbiter tractual Dimitrie Moldovan în mod impunător și cu toată demnitătea cu cooperarea preoților tractuali: I. Herțogăș, paroh în Daia-săsească și admini-

Nr. 680/1911.

(436) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Zdrăpți, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B; despre întregirea dotațiunii dela stat.

Competenții au să-și înainteze cererile instruite în sensul legii la oficiul protopresbiterial și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului au a se prezenta în biserică pentru a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Brad, la 31 Octombrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tracului Zarand, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 529/191.

(1442) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala noastră din Suligete, se escrie concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Salar 600 cor. din repartitie, ear 400 cor. se vor cere dela stat.

Cuarta și grădina în natură.

Cuincuenaliile se vor socoti numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt prestat la această școală.

Învățătorul ales va fi îndatorat a conduce elevii în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

Deva, la 8 Noembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopop gr.-or.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Ivindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de oarece falsificatele să ailesc a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 17-52

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 45- Director-șef

Dr. Cosmutza.

Mult onoratului Public și preestimați Preoți!

Prin prezenta fac cunoscut, că noutățile în Juvaericele, Oroloage, articoli de aur și argint, — au sosit; și învitat pe această cale la o vizitare a depozitului meu. (434) 5-10

O privire a prețurilor mele din vitrine, va convinge pe oricine, că toate sunt foarte ieftin notate.

Cu toată stima:

Iuliu Erős

Depozit de fabrică în Juvaericele, — Oroloage și mărfuri de aur și argint.

Sibiu, Str. C. snădiei 3.

Deschis: Zilnic în zile de lucru dimineața dela 7^{1/2} până seara la 7^{1/2} oare.

Picături de stomach ale lui Brády

cu Maica Domnului de Mariazell ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell“, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, durere de cap și stomach, greață, colică, insomnie, anemie și galbinare etc. Se găsește în farmacia cu prețul — 90 bani și C. 1-60. 6 sticle cu C. 5-40, 3 sticle duple C. 4-80, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei“, Viena I. Fleischmarkt II. Depozit Nr. 5. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dului de Mariazell, emalage roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (4) 24-25

În Sibiu se află în depozit la: August Teutsch, Carl Morscher, Guido Fabritius.

Câștigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunț de noroc!

Câștigurile le garantează statul.

Prima tragere la 14 Decembrie

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg a marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:

Mărci	Câșt. principale à
560,000	300,000
550,000	200,000
540,000	100,000
530,000	60,000
520,000	50,000
515,000	45,000
510,000	40,000
305,000	30,000
303,000	20,000
302,000	15,000
	10,000

f. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comanda cel mult până în

14 Decembrie.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr. Casă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteti-mi { un los întreg à M. 6- (K 7-)
de jum. à M. 3- (K 3-50)
un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(389) 14-16

O vai!

La tusă, răgușală și mușcare ajută repede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusă rea!

Farmacia „Reichspalatin“

Budapesta, VI. Váci-körut 17

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, August Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhölger, Ludwig Binder, farmacia.

Banca culturală

institut de credit

= și economii =

„LUMINA“

societate pe acții

în Sibiu.

Centrala: Sibiu.
Filiale: Murașosorhei și Turda

Capital social cor. 600,000
Fond de rezervă 15,000
Depuneri 1,250,000

Acoardă împrumuturi:

pe cambii de prima bonitate și pe ipotecă cu 7%
pe cambii și obligații cu caventați cu 8%

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

cu 4^{1/2}% cari se pot ridica fără anunț,
cu 5% cari rămân mai mult de 1/2 an la institut, și
cu 5^{1/4}% dela corporațiuni bisericesti și dela 10,000 cor. în sus.

Pentru depuneri plătește institutul darea.

Deponenții externi pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

(416) 8-

Direcțiunea.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

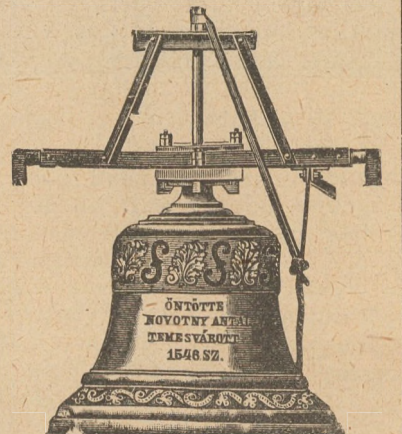
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 52 52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

A APARUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMAN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul vișec 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articoli literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea reîntors la vechia lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porluri naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. **Conspectul exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.**

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foi Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Octavian Goga, **Insemnările unui trecător**, crâmpie din sbuciumările dela noi. Prețul 3 cor. în România Lei 3-50, porto 30 fil.
N. Iorga, **Serbările dela Blaj**, însemnările lor politice, culturale și literare. à 30 fil. porto 5 fil.
N. Iorga, **Un biruitor**, Radu Vodă Șerban, à 50 fil. porto 5 fil.
N. Iorga, **Tulburările bisericesti și politicianismul**. O cuvântare și articole. Prețul 75 fil. porto 5 fil.
Al. Ivan Constantinov, **Bai Ganciu** sau minunate povestiri despre un bulgar din zilele noastre. Traducere de St. G. Sergent. Prețul 60 fil. porto 10 fil.
Rudolf von Gottschall, **Trădătorul**, traducere din limba germană de Alexandru Franz scu. Prețul 30 fil. porto 5 fil.
Goethe, **Hermann și Dorotea** traduce în hexametri de Maria Baiu esca. Prețul 80 fil. porto 5 fil.